

Голові Разової спеціалізованої вченої ради
9/24 Львівського державного університету
фізичної культури ім. Івана Боберського,
д-р педагогічних наук, професору Данилевич М.В.

Рецензія

кандидата наук з фізичного виховання і спорту, доцента
Римар Ольги Василівни
на дисертаційну роботу Баби́ча Максима Олександровича
на тему **«Удосконалення фізичної підготовки курсантів спеціальності
артилерійська розвідка засобами спортивного орієнтування»**,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії (PhD)
з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка,
за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт

Актуальність обраної теми. Сучасні бойові дії характеризуються високою динамічністю, що вимагає від військовослужбовців спеціальності артилерійська розвідка значного рівня фізичної підготовленості, психологічної стійкості та здатності до адаптації. Воїни повинні бути готові до тривалих марш-кидків по пересіченій місцевості з важким спорядженням, подолання різноманітних природних та штучних перешкод, а також ефективної дії в умовах обмеженого часу, постійного стресу та невизначеності. У таких умовах вирішальне значення набувають не лише фізичні дані, а й здатність орієнтуватися на місцевості, приймати самостійні рішення в складних ситуаціях та ефективно взаємодіяти з іншими членами підрозділу. Саме тому сучасна військова підготовка все більше уваги приділяє розвитку комплексу фізичних, психологічних та спеціальних навичок, які дозволяють військовослужбовцям успішно виконувати завдання в умовах сучасного бою.

Спортивне орієнтування постає як багатокomпонентна система тренувань, що забезпечує комплексне формування професійно важливих якостей військовослужбовців спеціальності артилерійська розвідка. Завдяки унікальному поєднанню фізичних навантажень, розвитку когнітивних функцій, навичок навігації та прийняття рішень в умовах невизначеності, цей вид спорту є ефективним інструментом підготовки фахівців, здатних оперативно діяти в динамічних умовах сучасного бою.

Актуальність дисертаційного дослідження підтверджується приналежністю його до державної теми НДР, в рамках якої воно відбувалося.

Дисертаційне дослідження виконано на підставі плану наукової та науково-технічної діяльності Міністерства оборони України на 2020–2025 рр. за темою науково-дослідної роботи «Удосконалення навчальних програм з фізичної підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів», шифр – «Удосконалення-ФП» (номер державної реєстрації 0123U102834) та організаційні вказівки з планування наукової і науково-технічної діяльності у Збройних силах України на 2024 рік, затверджені начальником Генерального штабу Збройних сил України 19.07.2023 № 59440/С за темою науково-дослідної роботи «Удосконалення організації фізичної підготовки військовослужбовців ВВНЗ (НЦ) з урахуванням особливостей сучасних бойових дій», шифр – «Спеціалізована-ФП» (номер державної реєстрації 0124U002547).

Результати оцінки наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача. Відзначаємо, що науковий рівень дисертаційної роботи, представленої до рецензії є достатнім. Автор представив свою працю з дотриманням встановлених вимог щодо її структури та змісту, запропонував для вирішення актуальні наукові завдання та успішно розв'язав їх у підсумку дослідження.

Робота написана українською літературною мовою із використанням наукового стилю.

Наукові публікації автора (окремі у співавторстві) відповідають обраній науковій тематиці, висвітлюють основні наукові здобутки, містять належний теоретико-методичний рівень. За темою дисертації опубліковано 19 наукових та навчально-методичних праць, серед яких: 10 статей у наукових фахових виданнях України, 8 статей у збірниках наукових праць та 1 навчально-методичний посібник.

Публікації, у яких висвітлено основні наукові результати досліджень представлені у достатній кількості, їх зміст відповідає заявленим у дисертації результатам дослідження. Основні положення дисертаційної роботи апробовано

у достатній мірі на конференціях різного рівня.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень. Наукова новизна дисертаційної роботи теоретичних та експериментальних результатів проведеним здобувачем дослідження не викликає сумніву. Автором уперше обґрунтовано й експериментально реалізовано авторську програму фізичної підготовки з використанням засобів спортивного орієнтування, спрямовану на вдосконалення фізичної підготовленості курсантів спеціальності «Артилерійська розвідка», доведено її ефективність; доповнено відомості щодо динаміки рухової активності, характеристики, спрямованість та варіативність чергувань фізичних навантажень під час професійної діяльності особового складу артилерійських підрозділів; доповнено інформацію щодо організації і проведення прикладної фізичної підготовки з військовослужбовцями конкретних військових підрозділів; удосконалено методику застосування вправ військово-прикладних видів спорту під час проведення всіх форм фізичної підготовки у пункті постійної дислокації та польових виходів; набули подальшого розвитку наукові знання щодо варіативності впливу фізичних вправ на фізичну підготовленість та організм курсантів; набули подальшого розвитку висновки наукових робіт про подальше зниження рівня соматичного здоров'я і фізичної підготовленості молодого поповнення Збройних сил України.

Рівень наукової обґрунтованості результатів дисертаційної роботи. Отримані в межах представленої до рецензії дисертаційної роботи наукові результати мають достатній рівень обґрунтованості, яка обумовлена сукупністю вивірених методологічних і теоретичних складових дослідження; аналізом достатньої кількості сучасних наукових праць з проблематики дослідження (223, з них 47 латиницею) джерел інформації; достатньою тривалістю дослідження та коректною математико-статистичною обробкою емпіричних даних.

Рівень виконання поставленого наукового завдання. Метою дисертаційної роботи було науково обґрунтувати та перевірити ефективність програми фізичної підготовки з використанням засобів спортивного орієнтування, спрямованої на вдосконалення фізичної підготовленості курсантів спеціальності «Артилерійська розвідка».

Визначена мета дослідження деталізована автором у таких завданнях:

- визначити місце фізичної підготовки в теорії і практиці навчально-бойової діяльності військовослужбовців артилерійських розвідувальних підрозділів;

- дослідити показники рухової активності, дати характеристику фізичних навантажень курсантів спеціальності «Артилерійська розвідка» під час виконання завдань за призначенням;

- визначити вплив фізичних вправ спортивного орієнтування на показники професійної підготовленості та функціонального стану курсантів спеціальності «Артилерійська розвідка»;

- обґрунтувати й перевірити ефективність програми фізичної підготовки з використанням засобів спортивного орієнтування, спрямованої на вдосконалення фізичної і професійної підготовленості, функціонального стану курсантів спеціальності «Артилерійська розвідка».

Рівень виконання наукового завдання є достатнім з позиції вимог до написання наукової роботи на здобуття ступеню доктора філософії.

Оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності. Методологічний апарат роботи відповідає поставленим завданням. Автор в достатній мірі розкриває роль кожного з методів наукового дослідження та їх застосування для вирішення поставлених завдань. Аналізуючи текст дисертаційної роботи та проведене наукове дослідження вказує на те, що Бабич Максим Олександрович в належній мірі оволодів методологією наукової діяльності та підібрав методи, які найкраще дозволили провести та опрацювати дані власного наукового дослідження.

Відсутність (наявність) порушення академічної доброчесності, фабрикації; фальсифікації у дисертації та/або наукових публікаціях здобувача. Порушень академічної доброчесності не виявлено, а використання текстових запозичень супроводжується посиланням на відповідні джерела зі списку літератури долученого до тексту дисертаційної роботи.

Зауваження до дисертаційної роботи. Дисертаційна робота Бабича Максима Олександровича має логічний та послідовний виклад матеріалу, є доступною для розуміння ключових положень та містить достатньо обґрунтовані результати. Водночас, на нашу думку у ній наявні окремі компоненти, які мають дискусійний характер, потребують уточнення, чи пояснення.

1) На нашу думку, автором в описі авторської програми з використанням елементів спортивного орієнтування недостатньо мірою обґрунтовано аспекти, які слугували критеріями визначення відсоткового співвідношення обсягу засобів для розвитку фізичних якостей.

2) Потребують роз'яснення щодо практичного застосування в навчальний процес етапів авторської програми з використанням елементів спортивного орієнтування, зокрема їх змістового наповнення, тривалості, почерговості та контролю результатів дослідження.

3) Вимагають уточнення дефініції, зокрема чи для автора є тотожними поняття «досягнення оптимального рівня військово-професійної фізичної підготовленості курсантів» та «професійна готовність курсантів», якщо ж ні, тоді спостерігається певна невідповідність між метою авторської програми та його кінцевим результатом.

4) Вважаємо, що дисертаційне дослідження вирішує більше коло завдань ніж ті, які ставилися до нього, оскільки автором вивчено та проаналізовано не лише показники фізичної та професійно-прикладної підготовленості, але й фізичного розвитку, стану нервової системи та когнітивних функції військовослужбовців.

5) У роботі трапляються орфографічні, граматичні та стилістичні помилки.

Однак висловлені зауваження й побажання не знижують наукової та

практичної значущості результатів й позитивної оцінки дисертаційної роботи.

Висновок. Дисертаційна робота Бабича Максима Олександровича «Удосконалення фізичної підготовки курсантів спеціальності артилерійська розвідка засобами спортивного орієнтування» є завершеним самостійним дослідженням, має наукову новизну, відповідає вимогам наказу МОН України №40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами), «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор Бабич Максим Олександрович заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії (PhD) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт.

Рецензент:

кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри теорії і методики фізичної культури
Львівського державного університету
фізичної культури імені Івана Боберського

О.В. РИМАР

Проректор з науково-педагогічної роботи
та міжнародних зав'язків

Львівського державного університету
фізичної культури імені Івана Боберського
доктор наук з фізичного виховання і спорту
професор

М.П. ПІТИН